

Szerkesztői előhang

Kora ősz a betakarítás és az új kezdet ideje. Máig emlékeztet erre a szüret és a tanévkezdés. De ilyenkor esedékes a zsidó újév is, amelyet hamarosan a Sátrak betakarítási ünnepe követ, a bizánci egyház Mária Születésnapjával, szeptember 8-án kezdi az évkört, és hagyományosan a római egyház is Izrael őszi nagyünnepeinek beteljesülését ünnepelte az őszi kántorböjtből. Ugyancsak megújul és egyben összegzi bő harmincéves múltját a *Magyar Egyházzene*. A folyóirat alapítója és fölmérhetetlen munkát végzett felelős szerkesztője, Déri Balázs a lapszerkesztés irányítását nekem, Földváry Miklósnak adta át, aki a 2000-es évek eleje óta szolgáltam mellette olvasószervezőként. Elhatároztam, hogy mostantól – amennyire emberi törekénységünk megengedi – megfelelünk a kiszámíthatóság jogos elvárásának, és az egyelőre évkönyvszerű számok megjelenését kora őszre időzítjük. E vállalásnak teszünk eleget a jelen szám közreadásával. Az idő rövid és az átállás sietős volt, így a szerkesztői műgond egyelőre talán elmarad attól, amely a lapot eddig jellemezte, de azon leszünk, hogy a pontosság idővel minden területen maradéktalan érvényre jusson. Az új lapszámok előállításán túl az új szerkesztőség feladatának tekinti azt is, hogy az elmúlt évtizedek termését ne pusztán archiválja, hanem a digitális térben láthatóbbá és áttekinthetőbbé is tegye.

Sokat változott körülöttünk a világ a lap indulása óta. A 90-es évek hőskor volt. Hittünk az egyházközei témák kutatásának újraéledésében és liturgiáink, egyházi zeneéletünk megjobbításában. A lap ehhez kívánt fórumot és mértékadó hivatkozási alapot teremteni. Be is váltotta a hozzá fűzött reményt. Páratlanul gazdag anyagot közölt számos, mégis szervesen összefüggő területről. Egyszerre volt tudományos folyóirat, lelki-szellemi táplálék és a liturgikus és zenei életet áttekintő krónika. Szemléletet képviselt, kialakította és megszilárdította az érintett diszciplínák szaknyelvét és diskurzusát. Mindez olyan érték, amelyet egy alapjaiban megváltozott világban sem szabad veszni hagyunk.

Azóta sokat veszítettünk a kezdeti lendületből. A világ bizonytalanabb helyé vált, és a szellemi javak túlkínálatában mindent és mindenkit kiegés fenyeget. Nehéz már elhinnünk, hogy van értelme újabb írásokkal gyarapítani az immár mesterségesen is gyarapítható szövegtengert, különösen egy jelentéktelenül kicsinek tűnő ország elszigetelt nyelvén. De büszkék is lehetünk.

A három évtizeddel ezelőtti mozgalmár lelkesedés azért is hagyott alább, mert számos célja megvalósult. Amiről akkor a távolba révedve ábrándoztunk, az ma már az élet legtermészetesebb része: napi, heti, éves rutin. És a zamatos gyümölcs a sárguló levelű fán nem úgy szép, ahogy a virágok voltak tavasszal. Ami a liturgia és a liturgikus zene kutatását és művelését, az elkötelezettséget, a távlatosságot, az összefoglaló igényt és a kreatív megközelítéseket illeti, Magyarország nemzetközileg elismert szellemi nagyhatalom. De ami azzá tette, az a hűvös tudományon túlról származott: a honi talajba való belegyökerezettség és az eleven étellel való kapcsolat. Az érdeklődés és a féltő gond, amellyel megtépzott örökségünket övezük, és a vágy, hogy amit használhatunk belőle, azt tényleg használjuk. Ezért is kell, hogy saját nyelvünkön is átgondoljuk, elmondjuk, egymással megvitassuk, utódainknak megörökítsük az eredményeket.

Ami helyrehozhatatlanul megváltozott körülöttünk, az az írás és olvasás közege. A digitális világban egy folyóirat nem „újság” többé: nem az a hely, ahol újdonságokat keresünk. Erre vannak más eszközeink. Ezért is válunk meg fájó szívvel olyan időszerűtlennek bizonyult rovatoktól, mint a prédikációrészlet, a kántorlapok vagy a hírek. A lapszámok törzsét továbbra is a tanulmányok alkotják, a nemzetközi tudományosság mai elvárásai szerint szakmailag és nyelviileg lektorálva, a hivatkozási rendszert a legelfogadottabb szabványhoz igazítva, angol nyelvű összefoglalókkal. Ugyanakkor tudomásul kell vennünk, hogy egy magyar nyelvű folyóirat csak elvétve kerülhet a nemzetközi nyilvánosság látóterébe, és tudománymetriai értelemben sohasem fog a nemzetközi élvonalba emelkedni. Célunk ezért bevallottan kettős: egyrészt közvetíteni a szakma magyar legjobbjainak eredményeit a hazai nyilvánosság felé, másrészt lehetőséget biztosítani a felnövekvő nemzedéknek a szárnypontogatásra. De erősíteni szeretnénk a lap olvasmányos jellegét azzal, hogy a szigorú értelemben vett tanulmányok mellett esszéket, beszélgetéseket, interjúkat, a szemlerovaton túl pedig útibeszámolókat is közlünk.

Olyan olvasót képzelünk el, aki telefonját és számítógépét a nap végén kikapcsolva kényelmesen elhelyezkedik egy fotelben vagy heverőn, vagy munkába, iskolába menet azokat még be sem kapcsolva fölszáll a buszra, vonatra, és fél órát a nyugodt, elmélyült, folyamatos olvasásnak szentel. Ő, az eszményi olvasó a feltétele vagy célja minden megújulásnak – nem elsősorban mi, a szerzők vagy a szerkesztőség.

Földváry Miklós István